

békesség és szeretet áldott szellemét. Legyetek és maradjatok jó emberek, hűséges Jézus-tanítványok.

Mi mind, szülő, nagyszülők, testvérek, rokonok és jó barátok és ez az ünneplő gyülekezet ez áhítatos órában buzgó szívvel, boldog érzések között imádkozunk értetek.

A jó Isten, minden áldásnak adója áldjon meg és szeressen titeket ezutáni életetekben is, és gondviselő áldása pihenjen meg rajtunk is és a gyülekezet minden egyes tagján. Ámen.*

Dr. KOVÁCS LAJOS

A MAGASABB IGAZSÁGOSSÁG EVANGÉLIUMI KÖVETELMÉNYE

Mt 5,2c

A felolvasott bibliai vers az ún. Hegyi Beszédhez tartozik. Ez a Máté szerinti evangélium 5. és következő két fejezetében található fenséges zsoltár Jézus tanításainak összefoglalata. Klasszikus alkotásnak is nevezhetjük, mert közel kétezer esztendő alatt frissességét, színes, hangulatos voltát és időszerűségét teljes mértékben megőrizte. Az egymásután tovatűnő évszázadok nem tudták egyetemes, minden idők hívő emberéhez szóló nagyszerű, megragadó, lenyűgöző mondanivalóját, áldott örömeit elszínteleníteni, háttérbe szorítani. Az eszményi, magasrendű emberi élet legnagyobb álmodója és áldott megvalósítója, örök példaképünk, a názáreti Jézus áll ennek a nagyszerű életprogramnak a háttérben, és valahányszor annak parancsszerű kijelentései felénk hangzanak, lelki szemeink előtt újra meg újra élővé magasztosul mindaz, ami tiszta, ami nemes, ami mélyen, igazán emberi és egyben isteni, ami hitünk szerint az emberi életnek célt és értelmet ad, amiért e földön élünk és hivatásunkat teljesítenünk érdemes.

A Hegyi Beszéd áldott, felemelő hangulata árad a felolvasott bibliai versben felénk ebben a kettős tartalmú ünnepi órában is. Egyfelől felénk mosolyog a mai napon teológiai hallgatóinknak erőtől, tavasztól, élettől duzzadó nemes csoportja, akik egy tovatűnő iskolai évtől búcsúznak, és időlegesen vagy végleg elhagyják az intézetet. Másfelől meghatottan fogjuk fel azoknak könnyes tekintetét, akik mint ötvenéves érettségi találkozóra összegyűlt vendiákok vesznek részt e vasárnapot megszentelő gyülekezet áldott lélek- és szeretetközösségében.

A Hegyi Beszéd egyetemes jézusi öröme az áldott bibliai versen keresztül egyaránt szól a gyülekezet minden egyes tagjához, de a mai napon fokozott hangsúllyal és jelentőséggel hangzik elsősorban azok felé, akik egyfelől mint lelkésznevelésünk ifjú reménységei, másfelől mint 50 esztendő után egymást átölelő öreg diákok gondviselő Iste-

* Elhangzott konfirmációi ünnepi istentiszteleten 1966-ban.

nünkhöz, édes jó Aytánkhöz e számtalanszor megszentelt hajlék áhitában buzgó érzések között velünk együtt imádkoznak.

Beszéljünk hát ez áhítatos órában arról, hogy a felolvasott bibliai vers milyen mondanivalót tartalmaz egyfelől az ifjú teológusnemzedék, másfelől az ötvenéves véndiákok felé?

Kedves Ifjú Testvéreink! Ennek a mai napon bezáruló iskolai évnek a kezdetén talán más szavakkal, de ugyanazon értelemmel hangzott felétek a jézusi szellemi útravaló: ti a lelkészi szolgálat felé vezető áldott úton indultatok el. Amiképpen Jézus többet követelt tanítványaitól, mint az egyszerű gyülekezeti tagoktól, az unitárius egyház is fokozott igényeket állított fel irányotokban hitbeli, lélekbeli, erkölcsi és szellemi vonatkozásban egyaránt. Jézus tanítványait élet sójának, a világ világosságának, hegyen épített városnak óhajtotta látni és tudni, akinek igazsága a farizeusok és írástudók igazságánál feltétlenül nagyobb, akik nem csupán ajkaikon hordozzák, de áldott valósággá magasztosítják az Isten és emberek iránti kettős szeretetparancsot. Ennek megfelelően számotokra is az egész iskolai év folyamán ez a Jézus szellemét hordozó parancsszerű figyelmeztetés hangzott el. Egyszóval példaképpé kell formálódnotok, a ti igazságotoknak messze túl kell az írástudók és farizeusok igazságát haladnia, ha a Jézus-tanítvány nevezetre igényt tartotok, ha életcélotok drága unitárius híveink lelki és szellemi irányítása, jézusi értelemben való magasrendű szolgálata.

Ebben az ünnepi órában nincs alkalmunk és lehetőségünk arra, hogy titeket személy szerint megkérdezzünk és töletek külön-külön feleletet kapjunk arra vonatkozóan, hogy a Hegyi Beszéd parancsszerű életprogramjából ez iskolai év folyamán mennyit valósítottatok meg; a jézusi erkölcsstan kettős szeretetparancsát milyen mértékben fogtátok fel és próbáltátok gyakorolni; tudtatok-e gondolkozásokban, éleltszemléletekben és cselekedeteitekben az írástudók és farizeusok igazságánál magasabb igazságot megvalósítani; tudtatok-e a szó igaz értelmében a Jézus-tanítvány áldott, tiszta eszményét mindennapi életetekben megközelíteni?

E kérdésekre a választ ki-ki önmagában, lelkiismerete szerint kell Isten színe előtt megadja.

Mi ez áhítatos órában hálát és köszönetet mondunk édes jó Atyánknak gondviselő jóságáért, nap nap után mindnyájunk életében megnyilatkozott, kifogyhatatlan szüntelen áldásáért. Köszönjük, hogy minden becsületes törekvésünkben, feltétlen kötelességteljesítésünkben és áhítatos imádkozásunkban lépten-nyomon érezhattuk és tapasztalhattuk atyai kezének simogatását, megbocsátó szeretetét és áldott gondoskodását. Köszönjük azt a nemes, magasrendű, önfeláldozó, az eszméhez, a megismert igazsághoz mindhalálig hűséges szellemet, amely egyházalapítónk, hőslelkű, áldott őseink, drága történelmi múltunk példaadásából szüntelenül árad felénk, és minket, egyházi vezetőket, tanárokat és tanítványokat újra meg újra segített abban, hogy a mélyből, a hétköznapi gyakran alacsonyrendű világából a lélek és szellem áldott, szent magaslataira emelkedhessünk, hitben, bizalomban, munkakedvben, kitartásban, buzgóságban, egymás iránti felebaráti szeretetben, lélekben újra meg újra megerősödhessünk és újjászülethessünk, a farizeusok és

írástudók igazságát hitünkben, általános emberi magatartásunkban és cselekedeteinkben túlhaladhassuk, a Jézus-tanítvány áldott eszményképét megközelíthessük.

De ebben az áldott órában felétek, ötvenéves kedves vendiákokhoz is hangzik a mindig időszerű Hegyi Beszéd szellemében a nagy kérdés: azalatt a fél évszázad alatt, amely az áldott Alma mater kapujából való kilépésetek óta eltelt, miképpen tudtátok megvalósítani a jézusi figyelemzetést: „Ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen nem mehettek be a mennyeknek országába?“ Tudtatok-e és milyen mértékben tudtatok jézusi értelemben igazi magasrendű emberekként élni; milyen mértékben tudtátok emberi hivatásokat teljesíteni, megfelelő módon betölteni?

E kérdésekre, az ifjakhoz hasonlóan nektek, vendiákoknak is tiszta lelkiismeretetek szerint kell önmagatoknak feleletet adnotok.

Tudjuk, hogy a ti életutatok akkor indult el, amikor az első világháború szörnyű pusztításai után lassan, fokozatosan kezdett talpraállani az emberiség. Tudjuk, hogy közületek is áldozatokat követelt a második, az elsónél még szörnyűbb világháború. Tudjuk, hogy a jézusi életfelfogást, az eszményi élet, a magasabb igazságosság evangéliumi parancsát az elmúlt ötven év alatt gyakran elhomályosította a háborús idők kegyetlensége, embertelensége, alacsonyrendűsége, amelynek keresztjeit nektek is hordoznotok kellett. De ez áldott napon, a viszontlátás könnyes, megható hangulatában hadd örvendezzünk, hadd adjunk hálát és mondjunk köszönetet Istenünknek áldásaiért, amelyeket egy fél évszázad folyamán lépten-nyomon éreztetek és tapasztaltatok. Jusson eszetekbe könnyeitek között a sok boldog, gondtalan nap és óra, amit az Alma mater falai között együtt eltöltöttetek. Gondoljatok kegyelettel drága emlékü tanáraitokra és kedves osztálytársaitokra, akik hosszabb vagy rövidebb idő óta a házsongárdi temetőben, vagy egy más, csendes temetőkertben virággá foszoltan pihennek, de akiknek szelleme ma is él, táplál, erősít, újra meg újra gazdagokká tesz. Emlékezzetek hálás szeretettel arra az iskolára, amely magából mindig jézusi szellemet árasztott, amely nem tett különbséget faji vagy felekezeti tekintetben, amely Isten-hitre és mindenekelőtt igaz emberségre tanított és nevelt titeket.

Isten áldása legyen az elmúlt iskolai évtől búcsúzó ifjainkon, azokon, akik közelebbről megkezdik Istennek tetsző munkájukat gyülekezeteinkben és akik az ősz eljöttével újra visszatérnek hozzánk. Isten áldása nyugodjék meg az ötvenéves vendiákokon és e gyülekezet minden egyes tagján. Hangozzék ma és ezután is ifjak, vendiákok, gyülekezeti tagok lelkében, hitében, áhítatában az áldott jézusi örömezenet, a kettős evangéliumi szeretetparancs, a magasabb igazságosság szüntelen figyelemzetése, hogy mindnyájan tudjunk egyre közelebb kerülni a magasrendű emberség áldott eszményének megvalósításához, hogy Istennek tetsző életünk és nemes cselekedeteink jutalmaképpen annak idején bejuthassunk Isten áldott országába. Ámen.*

Dr. KOVÁCS LAJOS

* Elhangzott 1971. június 27-én a Protestáns Teológiai Intézet évváró istentiszteletén és az 50 éves érettségi találkozón.

„DRÁGA SZER A TUDOMÁNNYAL TELJES AJAK“

Péld 20,15

A Példabeszédekben olvasható bibliai vers közel két és fél ezer évvel ezelőtt íródott, de mondanivalója időszerűségéből nem veszített azóta semmit. A Szentírás, amely több mint ezer esztendő színes, gazdag szellemtörténetét foglalja magában, a maga egészében egy hatalmas méretű, megrendítő és mély alázatra indító tanúságtétel a tudományról mint a magasrendű élet elsődrendű tényezőjéről és diadalmas hordozójáról. De az Ótestámentum álmokat álmodó, látomásokat látó szent emberei éppúgy, mint az Újszövetség áldott ihletéssel telítődött apostolai abban a 66 könyvben, amely mind a mai napig valláserkölcsei életünk kiapadhatatlan kútforrásul szolgál, tudományon nem az általános értelemben vett világi tudományt, hanem az Istennel kapcsolatos szent tudományt, az Istennel való közvetlen, bensőséges kapcsolatot, Isten lényének, Isten közelségének tudatos megtapasztalását, egyszóval az Isten-tudományt értették.

Az Isten-tudománynak ezek a félelmet nem ismerő képviselői bajnokai halált megvető méltósággal, mámoros lelkesedéssel hitték, szolták, hirdették, hogy minden emberi út Istenből indul ki és hozzá vezet vissza, az Isten népének, a föld porából formálódott, de lelkében isteni szikrát hordozó embernek nincs, nem lehet más menedéke, oltalma és üdvössége, mint Isten.

Az emberi élet minden vonatkozását meghatározó és betöltő tiszta, fennkölt Isten-tudománynak legnagyobb hirdetője és hordozója példaadó tanítómesterünk, a názáreti Jézus volt. Istent sugározta magából minden tekintete, minden gondolata, minden szava és minden cselekedete. Egész élete alázatos, de öntudatos, diadalmas bizonyágtétele volt Istennek, az Atyának fensége, nagysága, de ugyanakkor az emberhez lehajló jósága, szeretete és gondviselése mellett. A földi élet minden területe felé érdeklődéssel fordult: széppé, boldoggá, gazdaggá akarta formálni az emberi életet. Hitt az emberekben, az ember szüntelen fejlődésének lehetőségében, az ember alkotóképességében, hitt mai nyelven szólva a földi, a világi tudományban. De különbséget tudott tenni a múltó és az örök, a látható és láthatatlan értékek között: ezért minden érzésével, gondolatával, hitével, gyermeki bizalmon alapuló imádkozásával és reménykedésével az ő mennyei Atyjába kapaszkodott, abba a szent, boldog meggyőződésben, hogy minden tudománynak, minden ismeretnek és minden titoknak végső megoldása a gondviselő Isten.

Közel kétezer esztendeje annak, hogy a názáreti Jézus a tiszta Isten-tudományról mint legmagasabb emberi ismeretről szóló magasztos tanításait a Genezáreti tó környékén elmondotta. Azóta a világi tudomány, az ember ismerete mérföldjáró csizmákkal halad előre. Az emberi élet sok-sok titka, a külső világ rengeteg ismeretlen tényezője fokozatosan ismertté válik előttünk. A tudomány sok tekintetben úrrá lett a földön és irányítja az emberi társadalom életét. És ez meggyőződésünk szerint helyénvaló is.